

Specijalni rezervat prirode Uvac je prirodno dobro od izuzetnog značaja I kategorije. Tok reke Uvac je pregrađen branama koje formiraju tri jezera Uvačko (Sjeničko), Zlatarsko jezero i Radoinjsko jezero. Lepota ovog dela Srbije oduzima dah. Ali od nebrige i bahatog ponašanja prema prirodi se mnogima, koji nisu imuni na uništavanje ovako značajnih prirodnih lokaliteta, prevrće želudac.

Prošlo proleće i leto su nam slikovito pokazali kako se ponaša prosečan turista iz Srbije koji obožava prirodu i čist vazduh i za sobom ostavlja đubre, u istoj toj prelepoj prirodi kojoj se toliko divi. Često isti ovakav profil turista reši da ozida vikendicu, a sudeći po divljoj gradnji u zaštićenim područjima, ovakvih je sve više. Prelepe fotografije sa Uvca koje su prošle godine zatrpavale društvene mreže kriju mnogo ružniju pozadinu o sistematiskoj nebrizi. Divlja gradnja na samoj obali je višedecenijski problem na sva tri jezera na reci Uvac. Radoinjsko jezero, iz kog Pribojci piju vodu, na obali krasi ugostiteljski objekti i kampersko naselje bez ikakvog komunalnog reda, pa čak ni poljskog WC-a. Kako to izgleda kada se leti sjate i meštani i turisti, nije teško zamisliti.

Rušenja u rezervatu

Prošlo je skoro 14 godina, kada je u leto 2007. godine tadašnji Ministar Velimir Ilić poručio da rušenja nelegalnih objekata u Specijalnom rezervatu prirode neće biti. Pobunile su se neke institucije tada – kako to ministar da kaže, zakon se mora poštovati i isti je za sve. Na problem nelegalne gradnje u II zoni (u kojoj je gradnja zabranjena) rezervata prirode ukazivano je godinama pre 2007. godine. Ukazujemo i danas. Rušenje ilegalnih objekata u Specijalnom rezervatu prirode Uvac postaje ponovo aktuelno 2015. godine, ali se tada najmanje rušilo a više legalizovalo. Situacija koju danas zatičemo na Zlatarskom i Radoinjskom jezeru je rezultat bahatosti i partijskih veza i vezica. Zaprepašćujuća količina neznanja, kako od predstavnika institucija tako i kod sveta koji zida, betonira, asfaltira, prlja bez imalo svesti da je priroda dar koji dugujemo budućim generacijama.

Radoinjsko jezero, kolateralna šteta ljudske gluposti

Radoinjsko jezero koje je treće akumulaciono jezero po veličini na reci Uvac, zajedno sa meadrima Uvca postalo je popularna turistička atrakcija. Posebno prošle godine kada smo zbog pandemije obilazili Srbiju. Jezero je ovih dana zainteresovalo javnost zbog upitnog kvaliteta vode koju piju Pribojci. Voda se iz Radoinjskog jezera velikim cevima kroz tunel u brdu usmerava na turbine hidroelektrane u Bistrici. Na jednom mestu je prekid, gde je napravljen vodozahvat pijaće vode za pribojski vodovod.

Željko Ječmenica, direktor pribojskog Javnog komunalnog preduzeća „Usluga“, u čijoj nadležnosti je i vodosnabdevanje rekao je za Danas da bi pojas oko Radoinjskog jezera, po

zakonu trebalo da bude prva zona sanitarne zaštite u kojoj su zabranjene sve aktivnosti, a kamoli gradnja.

Opština Priboj se snadbjeva vodom iz Radoinjskog jezera koje je godinama unazad stecište bahatih kampera, ali od skora obala ima bar i kiosk sa brzom hranom. Dokle ide bezobrazluk kampera koji bez dozvole postavljaju kamp kućice pa im pridodaju terase, svedoči da su iste prodavali dalje, za cifre od nekoliko hiljada evra, kao da se radi o ličnom zemljištu a ne čistoj uzurpaciji javnog dobra. Svi navedeni objekti su na samoj obali. Čak je i asfaltiran zemljani put na samoj obali da bi olakšali pristup automobilima zbog kojih u letnjoj sezoni ovaj potez izgleda kao garaža.

Leti kada je jezero puno posetilaca, bez regulisanih sanitarno-higijenskih uslova, jasno je da jezero i njegovo priobalje postaju nešto najbliže izvoru zaraze. Problem sistematske nebrige je zapravo dugo prisutan. Jezero je godinama bilo slivnik za otpadne kanalizacione vode iz sela Radoinja, dok pre par godina nisu obezbedili kolektor za prečišćavanje vode. Meštani sela su više od decenije u pritoku Radoinjskog jezera bacali otpad. Čak je i medicinski otpad iz seoske ambulante završavao u koritu "Rikače" kako je meštani zovu, te tokom dospevao u jezero.

Zabrana čamaca

Prošle godine je na Zlatarskom i Uvačkom jezeru uvedena zabrana upotreba čamaca na naftni pogon dok na Radoinjskom jezeru važi potpuna zabrana čamaca, pa i onih na naduvavanje. Ovaj novi propis su službenici rezervata shvatili izuzetno ozbiljno i profesionalno, te su na leto, pre dve godine, naočigled svih na obali naterali majku sa dvoje male dece da "pristupi s plovilom", odnosno da deca ne smeju da se kupaju koristeći dečiji dušek na naduvavanje. Zabrana svih plovnih objekata koja uključuje i dečije dušeke na naduvavanje kako kaže situacija sa terena razljutila je meštane koji su uložili žalbu Ministarstvu ali je ona odbijena. Zabrana upotrebe čamaca koja najviše pogađa lokalno stanovništvo najjednostavniji je potez kojim se prividno vodi računa o ekologiji Specijalnog rezervata Uvac i o zaštiti staništa beloglavog supa. Selektivno uvođenje zabrana je dobro rešenje kada zabranu gradnje u zaštićenim zonama Ministarstvo ne može da sprovede skoro dve decenije. Kako je divlja gradnja u zaštićenim prirodnim zonama problem čitave Srbije, sprovođenje ovog zakona na Uvcu bi pokrenulo pitanje nelegalne gradnje na Tari, Zlatiboru, Kopaoniku.

Izvor: luftika.rs